

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 50 »
 Helyben kézhez hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Meg jelenik mindennap, a hétfői és unnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalhoz intézendők.

Egyes számúra 4 kr.

Kozmopoliták.

(—a.) A megváltás emlékeztetének szép napjait gyűlések tartásár a használták fel a fővárosi munkások. Legalább is öt nagy gyűlést tartottak Budapesten a feltámasztás ünnepén.

Ezeknek a munkásgyűléseknek egy nagyon szomorú közös jellemvonásuk volt, mely még arra a meeting-előkészítő gyűlésre is árnyat vetek, amelyet Kossuth Ferencz és Ugron Gábor tartottak az önálló vámterület és az általános szavazati jog tárgyában.

A kiegyezés nagy kérdései, a vám és kereskedelmi szövetség megújítása, az önálló jegybank, a kvóta megállapítása nem érdeklik a magyar munkásokat, nekik csak az általános szavazati jog iránt van érzékük, a többi — Hekuba előttük.

Mikor Kossuth fejtegeti a mostani kiegyezésből reánk háramló károkat, melyeket eltávolítani vagy lehetőleg kisebbiteni mindenkinek hazafias kötelessége, — azt kiáltják közbe, *nincs haza!*

És a magyar közvélemény csudálkozik rajta. Persze, mert előbb azt suggerálták maguknak, hogy Magyarországon nincs szocializmus. Mikor pedig ez az ijesztő rém nálunk is hangos életjelt adott magáról s így létét többé nem vonhatták kétségbe, akkor avval vigasztalták magukat, hogy a mi szocialistáink először magyarok s csak azután szocialisták és azért nincs olyan veszedelmes jellegénélünk a munkásmozgalomnak, mint másutt.

Most azután szörnyen csudálkoznak azon, hogy a magyar munkások is a vö-

rös internationale elvét vallják, hogy a haza csak földrajzi fogalom; a mappát pedig ma így, holnap amugy alakítják át a diplomata és a hadvezérek.

Nem most jelentkezik először a magyar munkásoknál a kozmopolitizmus. A vásárhelyi tárgyaláson nem egy munkás nyíltan mondotta azt, amit Kossuth beszédébe többen kiáltottak. Az sem mosi — mint az egyik vasárnapi gyűlésen — történt először, hogy a munkásgyűlés termét vörös zászlókkal diszítették s hogy a szónoki elvevényt vörös posztóval vonták be, — a jelenvolt rendőri tisztviselő tiltakozása daczára.

A múlt nyáron egy szocialista szónok Budapesten azt fejtegette, hogy a hazafiság az emberbe nevelt jó vagy rossz tulajdonság. A magyar haza határait — mondá e fejtegetés közben — most vörös-fehér-zöld vámsorompók jelzik, a földrajzból ismeretes vonatokon. De ha a muszka majd meggondolja magát s ezeket a nemzetiszin czövekeket beljebb tolja, például egész Budapestig, Erdélyt és a nagy magyar Alföldet elfoglalja és orosz birtokká teszi, akkor . . . akkor ő szerinte az alföldi magyar birtokosok, ezek a nagy magyar hazafiak, szépen térdet hajtának a muszka előtt és saját javuk érdekében jó muszkák lesznek.

Éz csak elég világos beszéd volt. De a magyar közvélemény még ezután is jó hazafiaknak tartotta a magyar szocialistákat.

Elégyszer eliteltük a szocialisták nemzetközi, hazafiatlan törekvését, de vegyük csak komolyan a dolgot, csuda-e, hogy ezek az elemek a kozmopolitizmus szol-

gálatába állanak s az »ubi bene, ibi patria« elvének hódolnak?

Törődik-e valaki igazán az ő bajaikkal? Nyernek-e az államtól valami olyast, ami bennük a hazaszeretetet felébressze és fenntartsa? Tesznek-e valamit sorsuk javítására a hatalmon levő kormányférfiak?

Tisza Kálmán egyszerűen tagadta a bajok létezését; ez volt mindenesetre a legkönnyebb. Bánffy bevallotta, hogy azt sem tudja, mi fán termett a szocialis mozgalom. A törvényhozók egyre-másra gyártják a törvényeket, gondolnak-e a munkásjogra és munkásvédelemre?

Ha tüntetéseket kell rendezni, vagy meetingeket tartani, akkor összegyűjtik a képviselő urak ezeket az elemeket, — más-kor nem törődnek velük. Mikor a vásárhelyi munkások képviselőjüknél kerestek támogatást még a munkászendülés előtt, ez a jó úr avval bocsátotta el őket, hogy ő csak választóit képviseli, a munkások pedig nem választók. Csak arra lennének kíváncsiak ezek után, hogy hová kell hát fordulniok ezeknek az embereknek, hogy segítséget nyerjenek?

Hogy a társadalmi baj csak nemzetközi uton orvosolható, az természetes dolog. Általános jellege a bajnak ugyanaz, vagy hasonló az ok, mely előidézte azt, csak általánosan kötelező intézkedések segíthetnek rajta. Egy-egy gyáros vagy vállalkozó segíthet valamit a saját munkásai sorsán, de csak nagyon keveset, — a többi munkásokon pedig semmit. Maga a földművelési miniszter is nemzetközi kongresszust hív össze a mezőgazdasági bajok orvoslására.

De ez a nemzetközi irány még nem

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyűrű.

Mindenesetre nagyon sok marquis van a világon, nem is számítva azokat, a kik a földben fekszenek. Nem ismerem a számukat, de bármily sokan legyenek is, fogadni mernék a francia trónra való igényeimbe egy tál borsóval szemben, hogy nincs közöttük olyan félnék, zavart és ügyetlen, mint a marquis Sueton-Amentor de Longuerue, 37 rue de Lesseps.

Leirtam itten teljes címét, de nem ok nélkül tettem ezt, nem! Itt is, mint minden tettemben, előre megfontoltam mindent. A következő esetet is azért közlöm, hogy kiségitsem zavarából a marquis Suetont-Amentor de Longuerue, 37 rue de Lesseps.

Hősömnék meg van a maga hősnője is, de ne értsük félre a dolgot — egy törvényes hősnő, aki huszonnégy éves, szép szőke és zeneileg is képzett. Napkeltétől kezdve egészen estig, a mikor a lámpákat meggyújtják, nem hagyja el a zongorát. Olyan szenvedélyesen ragaszkodik e hangszerhez, hogy egy árva lélek sem marad meg szolgálának a márkai házában. Vannak pillanatok, a midőn a marquis jóllakva Schumannnal, Mendelsohnnal és Saint-Saenssel inassainak sorsát irigyl, a kiket nem köt semmi a kintz zongorához, a melyet Pleyelnél vett négyezer frankon.

— Kérném a marquis urat, hogy fizesse ki a havi díjamat.

— Ön elhagy bennünket?

— Igen, marquis ur, egyedül . . .

— A zongora miatt. Tudom. Ön már torkig van vele.

— Csak ki tudnám állani! Megpróbáltam. De érzem, hogy megbetegednék, ha tovább is . . .

— Értem.

— Marquis ur tehát nem haragszik reám?

— Az ördögbe! Miért haragudnék? Csak volna már valakim az ön helyébe.

— Van egy földim, aki nagyon alkalmas ember volna . . . Ő süket.

— Szerencsés ember!

De a szomszédok is türelmetlenek kezdtek lenni. A nyugalom után vágyódó polgárok a kérő és fenyegető levelek egész özönét zudították a marquisra. A szegény marquis végre elhatározta, hogy egy teljesen elhagyatott városrészben vesz házat. A bástyák környékein vett házat, a hol a trombitások és dobosok tartották gyakorlataikat: 37, rue de Lesseps.

Még a zenei iratok kölcsönintézete is felmondotta a szolgálatot.

Azt hiszem, felfogják, hogy a marquisnak rengeteg sok kottára volt szüksége. A marquis mindig mondotta:

— Feleségem olyan mint a krokodilus: mindent elnyel, de nem emészt meg semmit. Önök nem hiszik el, de a marquis csak

ugyan bánkódott, hogy felesége jobban szereti a zongorát, mint őt.

Természetesen menekült, mikor a felesége mondotta:

— Reménylem, hétfőn este elkisérsz. A tábornoknál egy fantáziát fogok játszani VIII. Henrikről. Szereted VIII. Henriket?

— A mióta megértettem — igen!

A marquise azt hitte, hogy férje a merész és dallamnélküli futamokat akarja kigonyolni, de végre is el kellett magát határoznia, hogy egyedül megy a tábornoknéhoz.

Hétfőn este elmentek, a klubnál leszállott a férje és kicsiny kezét, mely két óra múlva a VIII. Henrik fantáziát fogja agyonkinozni, odanyujtva férjének, mondá:

— Jöjj el értem. Féltilenkettkor fogok játszani.

A marquis kezét csókolt és a nélkül, hogy felelt volna, elillant.

A marquis a klubban játszott és vesztett úgy, hogy nemsokára a VIII. Henrik után kivánczolt, de eszébe jutott a felesége is, mert nem szabad elfelejteni, hogy Ali-Elise de Mancelline de Longuerue a legkedvesebb nők egyike volt, ha nem zongorázott.

A nélkül, hogy tudta volna, a tábornokné háza felé ment.

Mivel nem volt frakban, tehát az utcáról hallgatta a borzasztó fantáziát, a melyet felesége előadott.

— Tizenegy óra és harmincz perc, —

teszi hazafiatlanná a munkást. Hazafiatlanná az teszi, ha hazájának intéző körei mit sem törődnek vele. Evvel a nem törődöm — iránynyal kell előbb szakítani, irántuk jóakaratot nem csak szóval, hanem tettel is mutatni, őket a jogállam áldásaiban részesíteni, akkor nem fogják azt kiabálni ők sem, hogy «nincs haza!»

A közös költségvetés.

E hónap 10-én a közös miniszterek, valamint az osztrák miniszterelnök és pénzügyminiszter Budapestre érkeznek, hogy résztvegyenek a miniszterelnökségi palotában tartandó azon tanácskozásokon, amelynek célja a közös költségvetés megállapítása. Az osztrák miniszterelnök és a részben még ideérkezendő érdekelt szakminiszterek e tanácskozások befejeztével is Budapesten maradnak, hogy folytassák a magyar kormányval a kiegyezési tárgyalásokat.

Ki üdvözölje a királyt.

Néhány nappal ezelőtt egyik napilap azt a hirt közölte, hogy az országgyűlés mind két háza nevében a milleniumkor a képviselőház elnöke fogja a királyt üdvözölni. Egy másik lap pedig azt vitatta, hogy ehhez a képviselőház elnökének kizárólagos joga nincs, a történelmi fejlődés azt követelné meg, hogy a főrendiház elnöke üdvözölje a királyt. Schwarz Gyula egyetemi tanár is nyilatkozik ma az egyik jogi folyóiratban erről a kérdéstről, s azt mondja, hogy alkotmánypolitikai tekintetből mindkét ház elnöke intézzen a királyhoz beszédet. Mert az, hogy kizárólag a képviselőház elnöke beszéljen ez alkalommal a királyhoz, ez a jelen körülmények közt még akkor is kivihetetlen lenne, ha nem is ütköznék formális államjogi akadályokba a főntebbiek értelmében; az pedig, hogy a képviselőház elnökének mellőzésével csakis, kizárólag a főrendiház elnöke üdvözölje a királyt az egész országgyűlés, vagyis az országgyűlés mindkét házában nevében: ez meg már nem csupán formális államjogi akadályokba ütköznék, ugyancsak a főntebbiek értelmében, de egy uttal merev ellentétbe is helyezkednék jelenlegi alkotmányunk egész szellemével. Az alkotmánypolitika imponderabilitái még a rendszeres alkotmányjogi alaptör-

vénnyel bíró államokba is nem csekély mérvben alterálhatják idővel az alkotmányjog gyakorlati fejlődését; annyival is inkább alterálhatják néhány emberöltő folyamán magát az alkotmány szellemét oly monarchiákban, amelyeknek tisztán történelmi fejlődésük lévén, nincs rendszeres alkotmányjogi alaptörvényük. Ilyen tisztán csakis történelmi fejlődésű alkotmány Magyarország alkotmánya is: nagyon is kell tehát vigyázni a törvényhozásnak nálunk ezen imponderabilitákra, ha nem akarjuk, hogy néhány emberöltő alatt egészen észrevétlenül oly irányba tereltessek a gyakorlat, mely beleütközik az 1848-dik törvényalkotás szellemébe. A mi történelmi fejlődésű magyar alkotmányunk azonban még jóval nagyobb jelentőségű imponderabiliták hatásának van 1867. óta kitéve. Lassan-lassan letűnik a szinterről az a nemzedék, amelynek még közvetlen tudomása volt az 1848-iki törvényalkotás tulajdonképeni intencziójáról; a mostani nemzedék értelmisége már csak az elmélet világánál követeli — a mennyiben ugyan még céltudatosan követeli — az 1848-iki szellem államjogi revindikációját. Válságos természetű tehát alkotmányunk szellemének tovább fejlődésére nézve minden alkalom, amely az imponderabiliták befolyásának akként nyit tért, hogy kapcsolatban az 1867. óta szintén nem rendezett ily természetű kérdésekkel — bénítólag hathasson 1848-iki törvényeinkben gyökerező alkotmányunk szellemére. Ugyenezért kívánatos, hogy intéző köreink a király országgyűlés nevébeni üdvözlésének kérdését a fönt kifejtett értelemben igyekezzenek megoldani: mert csakis ily megoldás fogna megfelelni egy a jelenleg érvényben levő magyar államjognak, mint egy valóban korszerű alkotmánypolitika elengedhetlen követelményeinek.

Törvény a községekről.

(sl.) A közigazgatás évek óta vajdó reformját akarja életbeléptetni az a törvényjavaslat, mely az ujongó felhivatalosok jelentése szerint immár készen van a belügyminiszter úr fiókjában. S mi is örvendeznénk e hirnek, ha volna valami okunk feltételezni, hogy Perczel Dezsőnek, ennek a kiváló közigazgatási kapacitásnak (?) sikerült valamennyire teljesíteni a

magára vállalt feladatot. Mert a javaslatnak az a kivonata, mely a belügyminiszteri palotából kiindulva az összes lapokat bejárja, a kezdetleges kísérletezés bélyegét oly annyira magán viseli, hogy alig lehet vele komolyan foglalkozni.

Igaz, maga a kérdés rendkívüli fontossága, s egy merész ideát kódex-formába önteni a legnehezebb feladatok egyike, amelyhez külön törvényalkotói tehetség is szükséges. Nemzeti szempontból a legkényesebb dolog a közigazgatást megbolygatni ott, ahol annak mai szervezetét évszázados, vagy éppen ezredéves történelmi tradíciók szentesítették. A nemzeti jelleg nem marad és nem maradhat a régi a megyerendszer eltörlésével, egy a közigazgatás államosításának elrendelésével. Nagy jelentőségű dolog ez különösen akkor, amikor a nemzeti jelleg már-már annyira elmosódik, hogy szinte csak egy ideális fogalom lesz. A törvénynek mindig a lélekre ható intézkedései, a pszichológiai momentumok a legerősebb biztosítékai, — s ebből a szempontból, a speciális nemzeti jelleg megóvása érdekében nem szabad elhamarkodnia akár az államosítóknak, akár a szabad választóknak kedvezve ítélni.

Az új törvényjavaslat ebből a szempontból véve ép oly ravasz, mint merész.

Nagyon merész dolog, mert ez a javaslat egy a rendszerhez némileghasonló szisztémát akar teremteni, amidőn a megyét körökre osztja fel, s mindegyik kör, élére egy körszolgabíró, egy köradótisztet, körorvost és körállatorvost akar állítani. Ezeknek az új köröknek a hivatálnokait mind az állam nevezné ki, tehát ezzel — úgy a hogy — a közigazgatás államosításához is, közelebb jutnánk. Érdekes a javaslatban, hogy a járási intézményt érintetlenül hagyja s a körszolgabíroságok felállításával elsősorban a főszolgabírókon óhajt segíteni, amidőn funkcióik egy részét az új körszolgabírokra bizza. A körszolgabírok lennének az állami anyakönyvvezetők. A körszolgabírói kvalifikációt középiskolai érettségi bizonyítványhoz és közigazgatási állami vizsgához kötnék s a jelenleg alkalma-

mondotta a marquis órájára tekintve. A hamis hangok mutatják, hogy feleségem játszik.

Az elrobogó kocsi zajától néhány perczig nem hallotta a marquis a zongora hangjait és észébe jutott feleségének gyönyörű haja, szemei, sugár termete... Megbánta, hogy ily rossz indulattal van a kedves nő iránt, a ki csak abban az egy hibában szenved.

— Az ördögbe! Ha valamilyen szerencsétlenség érne, megérdemelném. Vétkeztem ez angyal ellen. Mit törődöm szenvedélyével, a melylyel a nagyfejű és szűk nyaku hangjegyek iránt viseltetik. Ő szeret engem és ez elég. Ezt a kis zenét pedig el kell tűrni.

Midőn végre elhaladtak a kocsik, ismét hallotta a zongora hangjait. A finale hangjai gyors egymásután vonultak el a marquise kicsiny keze alatt.

A VIII. Henrik fantáziának utolsó akkordjai hangzottak fel.

Nem elég, hogy az ember feltalálta a dynamitot, puskaport, általános választói jogot, még a zongorát is kigondolta! Milyen rosszul játszik és mégis tapsolni fognak. De mindenesetre meg kell várnom. Együtt fogunk haza hajtani, — dörmögte a marquis magában.

De jó szándékából nem lett semmi. Esni kezdett. Sueton-Amentor türelmetlen lett és fáradt is volt, mert már egy félóra óta állt az utczán.

A marquis észrevett egy szép kis kocsit, mely a házból kijött és a kocsisor végére állt.

Az eső nemsokára eláll, gondolta magában. A ki utoljára jött, az bizonyára utoljára is távozik. Tehát kipihenhetem magamat.

A marquis beszállt a kocsiba, betakarta magát a benne lévő takaróval és szundikálni kezdett.

Mennyi ideig volt ottan? Nem tudom. De midőn felébredt, észrevette, hogy a kocsi a tábornokné házában kapujába érkezett.

A kocsi megállt és kinyitották az ajtót. Egy fiatal leány közeledett az ajtó felé, de midőn észre vette, hogy bent ül valaki, megfordult és kabátját levettén a kocsiban ülőre dobtá.

— Mit csinálsz? mondotta egy fiatal ember, a ki a leányt a kocsihoz kísérte. Miért veted le kabátodat, hiszen nagyon hűvös az idő. —

— Dehogy, nagyon melegem van, mondotta és gyorsan beugrott a kocsiba, a melynek ajtaját betette.

— Ha megakarod látogatni anyánkat, mielőtt haza megy, elkísérlek.

— Nem, nem! Megváltoztattam tervemet. Későn van már. Sietek haza felé.

A kocsi elrobogott. A marquis meg sem mozdult. A leány sem beszélt. Csak néhány percz múlva, midőn egy sötét utcába jöttek, vette vissza kabátját a marquisról.

— Milyen könnyelműség, Gaston! Ön nagyon kellemetlen helyzetbe hozhatott volna.

Sueton Amentor felelni akart, de a leány ajkaihoz tette kezét, hogy hallgasson.

— Nem... ne beszéljen. Tudom miféle ostobaságokat akar nekem mondani, de nem akarok szavaira hallgatni. Mindenek előtt vegye vissza a gyűrűjét. Nincs jogom továbbá is megtartani.

A marquis érezte, miként teszi ujára az ismeretlen a gyűrűt, de annyira zavarban volt, hogy nem tudott szóhoz jutni.

Őt perczig némán ült a kocsiban. Szeretett volna beszélni.

— Most hagyj el gyorsan, nemsokára otthon vagyok. Gyorsan!

Kinyitotta a kocsi ablakát és néhány szót mondott a kocsisnak, hogy ez ne vegye észre a volt Gaston kiszállását. A marquis a jobb oldalon pedig könnyedén kiugrott a kocsiból.

A kocsi ismét elindult először egyenes irányban, azután befordult egy utcába a marquis nem látta többé.

Két óra volt, mikor a marquis haza érkezett. A marquise éppen akkor szállt ki kocsijából. A marquis elment mellette a nélkül, hogy észrevette volna.

— Mi az barátom, te már az előszobában is elalszol? Hanem azért mégis csak fel kell jönnöd velem olyan fáradt vagyok. Táncoltunk.

A marquis a karját odanyújtotta, ekkor

zásban levő jegyzők bizonyos időköz eltelével államilag kinevezett körszolgabírákká lépnének elő.

Ebből az igenszük arányu kivonathól is kitészik, hogy mennyi fogyatkozás és a megondolatlanság ebben a javaslatban. Jórésze, amely a *köröket* akarja megteremteni a megyében a járások mellett, silány fordítása valamely régi német törvénynek, rapszodikus és önállóan, befejezetlen és bonyolult alkotás, egy erőlködő fantázia szüleménye, — olyan alap, amelyre ily végtelenül nagy közjogi fontosságú törvény tervezetet nem merne építeni senki — legfőleg Perczel, meg az a kodifikátor, aki e törvényjavaslat összetákolásáért zsebrevágta a tizenötezer forintot. A kör és a járás tisztviselőinek hatásköre minduntalan összeütköznek, úgy, hogy bátran lehetne minden megyében különközigazgatási bíróságot alakítani a naponkint óriási nagyszámmal előforduló határköri összeütközések elbírálására.

S lényegében nem segít a közigazgatási mizériákon az új javaslat semmit. mert az az óriási teher, amely most az anyakönyvvezető-jegyzőre nehezedik, a javaslat életbeléptetése esetén az új körszolgabírákat fogja terhelni.

Az új törvény legfőleg csak menekdek lenne a kormány számára, mely segíteni akar valahogyan azon a visszás helyzeten, amelybe akkor jutott, amidőn a törvényhatóságok autonom-jogát megsértve állami anyakönyvvezetőket nevezett ki, s így igazán belecsempészte az államossítást autonom közigazgatásunk mai szervezetébe.

Négy évvel ezelőtt egy fogyatékos, de zseniális törvénytervezettel állott elő az akkori miniszterelnök, Szapáry Gyula gróf, aki úgy akarta keresztülvinni a közigazgatásreformját, hogy csak az igazságszolgáltatási hatalommal felruházott tisztviselőket akarta az állam által kineveztetni, egyebekben sértetlenül hagyván a törvényhatóságok és községek autonomiáját. Akkor a zseniális javaslatot a kormánypárt *engedte* elejteni következé-

észevett, hogy a gyűrű még mindig az újján van.

— Mily gyönyörű gyűrű. Nekem hoztad? meg vagyok róla győződve, hogy meg akartál lenni vele.

A marquis még jobban zavarba jött.

— Igen igen egy meglepetés. Majd holnap elmondom neked az egész történetet.

A marquise három napig nagyon kedves volt. Ki sem nyitotta a zongorát, hanem várta — a gyűrűt.

A marquis egy teljesen hasonló gyűrűt készítettett és kereste az ismeretlen leányt.

— Tolvaj vagyok, mondotta önmagának. Nem loptam mást, mint e gyűrűt. Mit mondhat az ismeretlen leány és Gaston, ki nem fog tudni semmiről. Mily boldogtalan lesz, hogy elveszítette a gyűrűt.

*

A kis út, a melyet a marquis a kocsin megtett nyolc ezer frankjába került, mert ennyit kellett fizetnie a gyűrűért, a melyet feleségének vett.

E mellett még a legnagyobb zavarban van. Nem tudja mit csináljon a gyűrűvel. Én, hogy kíségetsem zavarából, az összes lapoknak beküldtem e hirdetést: Hétfőn e hó 6-án elveszett egy kék szövettel bevont kocsiiban egy nyolc ezer frank értékű gyűrű. Az átvevő nagy jutalomban részesül.

képpen most *kötelessége* a véghetetlenül silány és rossz javaslatot megbuktatni. Különben is ez a törvénytervezet annyit bővelkedik hibákban, hogy még a jól dresszirozott kormánypárt aligha tudná elfogadni.

Olcsó hitel.

Számos jelenség mutatja, hogy az illetékes körökben felhagytak azon tartózkodással, a melylyel eddig a földmivélségügyünk bajai iránt viselkedtek. Az eddigi támadások nagyobbára azt akarták kimutatni, hogy az agráriusok által felhozott bajok nélkülöznek minden alapot. De beható tanulmányok és a statisztikai kimutatások arról győznek meg, hogy továbbá nem nézhetjük tétlenül mezőgazdaságunk hanyatlását. Az ország érdeke is megköveteli, hogy a mezőgazdaságra fordítsuk figyelmünket, mert ez képezi a legszilárdabb adóalapot.

Nem csodálkozunk azon, hogy eddigi mezőgazdaságot figyelmen kívül hagyták, mert ez az alkotmány helyreállítása előtti idők természetes következménye volt. A régi tradíciók káros befolyása alatt sinylődtünk. Szállítottuk a nyers anyagot Ausztriába és a külföldre, de nem vállalkoztunk a földmivélségre. Iparunk nem volt. Ez iparnak és kereskedelmünk felsegítésére kellett ennyi előnyben részesíteni e kettőt. Másrészt azonban az állam ügyeinek rendezése, az új hivatalok felállítása, a közlekedésügy fejlesztése sat. óriási költségekkel járt, a melyek, mind a mezőgazdaság terhére estek. Csak így volt lehetséges az ipart annyira fejleszteni, hogy mostan az osztrák kormány jónak látta a kiegyezési tárgyalások alkalmával a magyar kormányt felszólítani, hogy az iparnak támogatásával hagyjon fel. Ez ugyan örvendetes jelenség, de tudjuk, hogy az iparnak ily nagy foku fellendülése egyrészt csak a nagyiparra vonatkozik, míg kisiparunka legrosszabb viszonyok között sinylődik, másrészt azonban az ipar és különösen a kereskedelem fejlődése az állam által nyújtott kedvezmények mellett volt csak lehetséges, a minek tulhajtása okozta azt, hogy ez egy oldalú irány megzavarta az államháztartás egyensúlyát és mezőgazdaságunk válságba jutott.

Az egyoldalú megterhelés természetes következményének tekinthetjük tehát azon irányt, melyet agrarismusként neveztek el.

Sokan ezalatt olyan nemzetgazdasági irányt értenek, mely bizonyos fölényt akar gyakorolni a nemzetgazdaság másik két ágára az iparra és a kereskedelemre. De tudjuk, hogy ezt éppen azok szokták hangoztatni, kiknek érdekében áll, hogy a kereskedelem és ipar továbbra is megőrizze kiváltságos helyzetét. Mert az agráriusok törekvése abban öszpontosul, hogy végre helyreállítsuk az egyensúlyt államgazdaságunkban és a terhek egy részét átadjuk végre a már nagykorúvá lett kereskedelemnek és iparnak.

Mert a statisztikai adatok mutatják, hogy mezőgazdaságunk hanyatlásának egyik főjelenése a földbirtok eladósodása. Éppen az említett túlterhelés okozta azt, hogy zálogba tett Magyarország-ról kell beszélnünk. Első sorban tehát a viszonyok gyökeres szanalása megkövetelné, hogy a mezőgazdaság terhein könnyítsünk és olyan adóalapokat keressünk, melyek ezeket átvegyék. Ezek közül egy volna, — a tőzsde megadóztatása!

Másod sorban pedig az említett eladósodás által okozott bajok megszüntetése és ezek további terjedésének megakadályozása végett módot kell nyújtanunk a mezőgazdáknak, hogy ott — a hol még lehetséges — hitel nyújtásá-

val megmentsük a tönk szélén levőt, a jövőre pedig az eddig még adósság-mentes birtokokat megmentsük.

Ez képezi az agrárkérdésnek egyik legfőbb és legsürgősebb pontját. A mezőgazdasági hitel kérdése ugyan már meglehetősen eredményeket mutat fel, de ezek nagyobbára csak a nagybirtokokra vonatkoznak. Pedig az állam főczéljának kell lennie, hogy a kisbirtokosok közép osztályát fenntartsa, mert ezeknek helyzete az állam közjólétére döntő befolyást gyakorol.

Tehát olyan hitelt kell teremtenünk, mely kiválóan ezek érdekeit szolgálná.

Nagyobb takarékpénztáraink, bankjaink azonban rendszerint oly nagy összegben állapítják meg a kölcsön összegének minimumát, hogy a kisbirtokos nem használhatja, vagy ha használhatná is, úgy vagy az amortizálendő összeg idejének hosszúsága vagy egyéb nehézkes feltételek tartják vissza a mező gazdát a használatától. Igaz ugyan, hogy a legtöbbintézet csak ily körülmények között őrizheti meg saját érdekeit is, de éppen azért kell olyan hitelt teremtenünk, mely egyesíti magában az *olcsóság* és *hozzáférhetőség* feltételeit.

Könnyen hozzá férhetővé kell tenünk a hitelt, mert az adott kölcsönök mind a földbirtokon alapulnának s így egyrészt a pénz biztosítva volna, más részről az eljárás is igen egyszerű lehetne.

Tudjuk, hogy a kereskedőknek nyújtani szokott hiteleknel a kölcsönt nyújtó bankok megbízottai is meglehetősen biztonssággal győződnek meg a kölcsönvevő vagyoni helyzetéről, de mennyivel könnyebb volna az eljárás a mezőgazdasági hitel nyújtásánál, ahol egy részt a telekkönyv, más részt a kataszteri iv a kölcsön összeg nagyságára és biztosítására szilárd alapot nyújt.

Eddig is ugyanezek voltak irányadók, de a hozzáférhetőségnek nagyon sok az akadálya, a forgalom gyorsasága pedig megakad a telekkönyvi hivatalok lassúságán. Ezért nem indokolatlan azon kívánság, hogy a telekkönyvekben a mezőgazdasági hitelek nyújtásánál egy részt a telekkönyvi másolatok kiadása és betáblázások három hét alatt történjenek meg.

Ez idő elég volna, hogy a telekkönyvben a szükséges iratokat kiállítsák, s így el lehetne kerülni azon nehézségeket, melyeket a hivatalok lassu eljárása okoz. Ugyanis a pénzüntézek rendszeren a megterhelendő földbirtok állapotáról meggyőződnek és a kölcsön folyósítását bizonyos időn belül elhatározzák. Ezen idő leteltével a kölcsönért, ha fel nem vették, újból kell folyamodni. Ez eset gyakran megtörténik éppen az előbb említett okok miatt.

A kérdésnek másik része, hogy az *olcsó* hitelt ki nyujtsa és ki nyujthatja. Nem érdektelen tehát az az eszme, hogy az osztrák-magyar bank foglalkozzék a mezőgazdasági hitellel, mert összeköttetéseinél és különben is előnyös helyzeténél fogva *olcsó hitelt és könnyen hozzáférhető módon* nyujthatna. A kormány pedig, ha csakugyan akar lépéseket tenni a mezőgazdaság bajainak orvoslására, úgy befolyását ily irányban érvényesíthetné.

A hitelügyet fel kell karolnunk annál is inkább, mert ha továbbra is elhalasztjuk a bajok orvoslását, úgy nemsokára meg fogjuk érezni a káros következményeket az ipar és kereskedelem terén is. Mert ha a nyers termények csökkennek, úgy a feldolgozásuk az ipar, valamint a kereskedelem is, a melynek a fő feladatát a nyers és feldolgozott termények forgalomba hozása képezi, szintén pangásnak indul.

Biharvármegye millennáris közgyűlése.

Említettük már, hogy Biharvármegye hazafias közönsége elhatározta, miszerint az ezredév fordulópontján annak emlékére május 12-én diszközgyűlést tart.

Ennek a közgyűlésnek a rendezésére egy 8 tagú bizottság lett kiküldve, mely bizottság tegnap délelőtt 10 órakor a vármegyeház dísztermében értekezletre gyűlt össze.

Jelen voltak dr. *Beöthy* László főispán elnöke alatt: *Szunyogh* Péter alispán, *Papp* János főjegyző, *Tóth* Dezső főügyész, továbbá *Markovits* Antal, *Ertsey* Géza, *Szikszay* Lajos m. biz. tagok és *Lovassy* Andor előadó jegyző.

A küldöttség értekezlete elhatározta, hogy a rendkívüli diszközgyűlést május 12-én d. e. 10 órakor tartja meg s felkéri a vármegye első virilisét dr. *Schlauch* Lőrincz bitoros megyés püspököt, hogy ezen a közgyűlésen indítványt tegyen az ezredéves évforduló megünneplése jegyzőkönyvi megörökítése czéljából.

Ugyancsak ezen a közgyűlésen küldöttség felkérése folytán beszélni fog *Tisza* István orsz. képviselő is, természetesen a gyűlést törvényben gyökerező jogánál fogva a vármegye főispánja dr. *Beöthy* László nyitja meg.

A gyűlés terembe, ugy a megye biz. tagoknak, mint a halgatásának csakis meghívó előmutatása mellett lehet belépni s ezeket a meghívókat *Szunyogh* Péter alispán fogja kibocsátani.

A vármegye tisztviselői kara s a biz. tagok egyrésze díszmagyarban, másik része szintén ünnepi öltözetben vesz részt ezen nagyszabású disz-közgyűlésén.

Erre a czélra a nagyteremnek a számvetőség felőli részét fogják a hallgatóság számára, elrekeszteni s kijelölni, a nagy és kis terem a biz. tagok részére lett fentartva.

TÁJÉKOZTATO.

- A p r i l i s 8. Hunyady-malom részvénytársaság közgyűlése, d. u. 3 órakor.
- > 9. Katonai lövésár Nagyváradon.
 - > 11. Biharvármegye központi választmányának ülése, d. e. 9 órakor.
 - > 12. A belényesi-vidéki takarékszövetkezet közgyűlése d. e. fél 11 órakor.
 - > 12. Gözmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság közgyűlése d. e. 11-kor.
 - > 12. A rabszegélyző egyesület évi közgyűlése d. e. 11 órakor.
 - > 19. A Szigligeti-társaság rendes évi közgyűlése.
 - > 22—25. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.
- M á j u s 2. Pályázati határidő a nagyváradai tűzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.

UJDONSÁGOK.

* **Városi közgyűlés.** Holnap csütörtökön délután tartja meg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága április havi közgyűlését. A tárgysorozat nem fog valami nagy vonzerőt gyakorolni a városatyákra, mert alig akad a tárgyalásra kitűzött 15 ügy közt egy-kettő nagyobb fontosságú. Ha csak valamelyik városatya nem menti meg a közgyűlés renoméját némi fogós interpellációval, még dikeziókra sincs kilátás.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A m. kir. belügyminiszter ur leirata a faterlepek engedélyezése iránt alkotott szabályrendelet tárgyában.
3. A közigazgatási bizottság féléves jelentése.
4. A tanács, mint állandó választmányának jelentése a gyámhatósági szabályrendelet módosítása iránt.
5. Ugyanannak javaslata a Czion-egyesületnek időközi kamatvisszatérítés iránt beadott kérvénye tárgyában.
6. Ugyanannak jelentése az árvaházra vonatkozó szabályrendelet tárgyában.

7. Ugyanannak jelentése az építendő színházra vonatkozó szerszódás tárgyában.

8. Ugyanannak előterjesztése az 1891. évi I. t. cz. büntető határozata egynemelyikének hatályon kívül helyezése iránt.

9. A tanács jelentése a tűzér laktanya építésének ügyében.

10. Ugyanannak előterjesztése a szakbizottságok megalakítása iránt.

11. Ugyanannak jelentése az udvarok és kertek után kivezett locsolási díjak tárgyában.

12. Ugyanannak jelentése özv. Hanga Péterné és Sztringár Péter földbérlet átruházása iránti kérvényük tárgyában.

13. Ugyanannak javaslata Fischer Sámuel boltbérleti szerződésének meghosszabbítása iránt.

14. A kebeleli árvaszék jelentése, a gyám-pénztári kölesönök megszavazásánál résztvevő 6 törvényhatósági tag megbízatásának lejárta tárgyában.

15. A »biharmegyei népnevelési egyesület« közzönő irata az egyesület részére átengedett hivatalos helyiségéről.

* **A pápáról.** Az enyhe, szép idő, a mely most Olaszország minden részében uralkodik, a Vatikán foglyának is örömet okozott. A pápa néhány nap óta ismét megkezdte sétáit a Vatikán gyönyörű kertjében, a melynek árnyas bokrait, kedves lugasait már négy hónapja nem élvezhette. A hosszú téli hónapok alatt orvosai nem engedték meg a pápának, hogy a nedves levegőre kimenjen és így csak az ablakon át nézhette a Vatikán hatalmas kertjének levéltelesen fáit, a melynek száraz galyai között végig süvöltött a dermesztő hideg boreas. Virágvasárnap a pápa ősi szokás szerint megkapta a Sant'Antonia kolostor apácáitól a szentelt pálmát. A kolostornak évszázados tradícióját képezi, hogy virágvasárnap az általuk szállított pálmát szenteli meg a pápa a Sz.-Péter székesegyházban. A san-remói Breska-családnak V. Sixtus adományozta azt az előjogot, hogy ezeket a pálmaleveleket a kolostornak szállíthassák, a honnan azokat a Vatikánba juttatják, a palma elegáns vázában áll, a melyre mindig valami kegyes kép van festve. Szűz Mária ül egy pálmafa tövében és átszellemült arccal nézi térdén ülő gyermekét. Mellettük Szt.-József áll. A kép körül a következő felirat van: »Illuminare nobis Domine exemplis Familiae tuae et dirige pedes nostros in nobis viam pacis.« A pápának szentelt pálmát Msgr. Accorambino Ágoston, a római kolostorok követe és Msgr. Ambrosini, a Saint-Antonio-kolostor külön követe nyújtották át a szent atyának.

* **Téli világ.** Pár nap óta erősen lehült a légs metsző, hideg északi szél esipi pirosra a járókelők arcát. Szombaton és vasárnap éjjel 4—5 fokra süllyedt alá a hőmérő higánya; de hétfőn hajnalra még hidegebb lett. Az utcai folyókákban 8—9 mm. vastagságú jég képződött. A közönség az ünnepek alatt kereste az utczák napfényes oldalát s a könnyű tavaszi ruhák helyett a téli gunyák kerültek elő. Vasárnap és hétfőn gyengén havazott Nagyváradon, de a megye hegyesebb vidékein valószínű hóesések voltak. Belényes környékén a Nagy-Bihart és Bihar-Füred hegyeit frissen hullott fehér lepel borítja. Használót innak a megye más részeiből is. Áprilisban belecseppentünk a havas télbe. Tegnap este egész hóvihar keletkezett Nagyváradon; erős északi szél csapta a lucos hópelyheket a járókelők arcába. A szomszédos Békésmegyéből is hasonló időjárást jelentenek. Az erős hideg különösen a gyümölcs fáknak sok kárt tett, mert lefagyott sok helyen az erősen kifejlődött rügye a fáknak.

* **Husvét a templomokban.** Nagy pompával, ünnepi díszrel tartattak meg az összes keresztény templomokban az ünnepi szt. Szer-tartások. Husvét vasárnapján a I. sz. székesegyházban dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspök misézett s apostoli áldást adott a jelen volt hívekre. Az Evangeliumkor *Palota* y *László* kanonok szép egyházi szónoklatot tartott. A tágas templom zsufolásig megtelt a hívek sokaságával. — A gör. kath. székesegyházban ünnep első napján *Pável* Mihály püspök misézett, nagy segédlettel. Ünnep második napján az olasz gör. kath. templomban misézett *Pá-*

vel Mihály püspök, a káptalan tagjai és a központi papság segédlete mellett. A többi templomokban szintén szent miséket és egyházi szónoklatokat tartottak.

* **Millennáris disz doktorok.** A budapesti Tudomány-egyetem tanácsa a millenniumi ünnep alkalmából több disz doktor fog felavatni. A jelöltekre nézve még nem állapodtak meg az egyes karok, bizonyos azonban hogy *József* főherceget a bölcsészeti kar ajánlani fogja. *József* főherceg régi munkása az irodalomnak és cigány nyelvtanával rendkívüli szolgálatot tett a nyelvtudományok. E kitűnő érdemek alapján még akkor is igényt tarthatna erre a megtiszteltetésre, ha nem volna egyúttal az uralkodóháznak Magyarországon legnépszerűbb főhercege. — A kolozsvári egyetemen is készülődnek disz doktor címe adományozására. A jogi kar *Apponyi* Albertnek és *Hegedüs* Sándornak szánta a tiszteletbeli doktorságot, a bölcsészeti karon pedig az erdélyi kiválóbb írókat akarják ebben a kitüntetésben részesíteni.

* **Eljegyzések.** *Szt. Arill* Ferencz Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagja, *Knapp* Ferencz építő mester művezetője folyó hó 5-én, husvét első napján tartotta eljegyzését özv. *Markus* Ferencz leányával *Terrusa* l. *Herceg* Kálmán gépész lakatos szintén vasárnap este tartotta eljegyzését *Szűcs* Piroska kisasszonnyal.

* **Uj szőlőbetegség.** A ruszti Wolf-féle óriási szőlőtelepen más fél évvel ezelőtt egy új szőlőveszedelmet: a Gommose Bacillaire-t fedezték fel s a szőlőtelepet szigorú zárlat alá vették. Nagyváradon is nagy ijedelmet okozott ennek a híre, mert pár száz darab szőlőt a ruszti Wolf-féle telepről a *Bartók* Jakab nagyváradai szőlőjébe is szállítottak. A megejtett vizsgálat során azonban nyoma sem volt a *Bartók* szőlőjében az új veszedelemnek. A földmívelésügyi miniszter leiratban tudatja, hogy a ruszti szőlőben is teljesen megszűnt a baj s a Wolf szőlőtelepet feloldotta a zárlat alól.

* **Babó lemondott.** Babó Emil képviselő ügyében ma beállott az a fordulat, amelyet az ország közvéleménye már napokkal ezelőtt várt. Babó ugyanis lemondott képviselői állásáról. A mandátumról való lemondást Babó Emil Bécsből küldte meg *Kossuth* Eerenecnek, ki azt rögtön továbbította *Szilágyi* Dezsőhöz, a képviselőház elnökéhez. A hamis kártyázással vádolt képviselő tudatta lemondását *Poleczner* Jenővel, a szegedi függetlenségi párt elnökével is. Levele, melyet szintén Bécsből intézett a pártelnökhöz, a következőleg hangzik:

A tudomásomra jött hírlapi közlemények folytán, amelyekkel szemben azonban teljesen igazolandom magam — erre nézve az eljárást már meg is indítottam — kötelességemnek tartottam képviselői állásomról lemondani, amit a képviselőház elnökének ma be is jelentettem. Majd ha igazolva leszek, ismét találkozunk. Igaz tisztelője:

Babó Emil.

Babótól *Koszó* szegedi ügyvéd is kapott táviratot. Ebben arról értesíti Babó az ügyvédet, hogy ügyének elintézését *Justh* Gyulára bízta. A táviratban közli lakása címét is. — A *Kossuth-Justh*-féle függetlenségi párt valószínűleg holnapi értekezletén tárgyalja majd a Babó Emil ügyét és az új választásra vonatkozólag is határozni fog.

* **Közigazgatási bejárás.** *Klobusiczky* Béla nagybirtokosnak, mint már említettük, a miniszter engedélyt adott egy B.-Ujfalutól a gyapolyi állomásig vezetendő helyi érdekű vasút előmunkálatára. A közigazgatási bejárás vezetésére a keresk. miniszter *Péterfy* Lajos miniszteri titkár küldte ki. A bejárást április 20-án délelőtt 10 órakor a B.-Ujfalu városháznál kezdik meg. E napra *Berettyó-Szentmárton*, *Szentpéter-*

szeg, Váncsod, Gáborján és Henczida községeket, mint érdekelteket meghívták. Ápril 21-én Pocsaj község házában gyűlének össze. Ide Esztár, B. Félégyháza községek vannak még meghíva.

* **A városház terveknek bírálatja.** Ma, szerdán délelőtt látjuk meg, minő eredménye volt a városház terveire kiírt pályázatnak. Ma bontja fel ugyanis a bíráló-bizottság a beérkezett pályatervet s megkezdik a bírálatot. A bírálatban Ily és Steindl hírneves fővárosi műépítésszek a város meghívása folytán szintén résztvesznek. Az éjjel érkeztek Nagyváradra.

* **Megölte a pálinka.** Tenkéről írja levelezőnk, hogy Görbed község határában egy 30-40 év körüli férfi holttestét találták. Kiléte nem tudták kipuhatolni. A vizsgálat során az orvosok megállapították, hogy a pálinka ölte meg. Berugott állapotban került az utszélre s a hideg időben átfázott.

* **A kath. kör választmányának ülése.** A katolikus kör választmánya hétfőn délután ülést tartott saját helyiségében. Az ülés tárgya a házrend megállapítása és a megnyitó ünnepély programjának összeállítása volt. Az ünnepély folyó hó 19-én vasárnap lesz. Főbb részei: Isteni tisztelet az olasz plébánia templomban, utána a helység felszentelése, délután 5 órakor ünnepélyes megnyitás.

* **Esküvő.** Dobosi D o b o s József segesvári pénzügyi fogalmazó tegnap délelőtt esküdt az örök hűséget az olasz plébánia templomban Amigó lka kisasszonynak. Násznagyok voltak: Gilreiner Adolf és Virág Géza.

* **Megfagyott ember.** Nemcsak a tél szomorú már a hajléknélküli szegénymunkásokra, hanem a tavasz is, az olyan tavasz, mint a milyen most egy pár napja tart. G o d á s József azt hitte, mikor az első feeskét látta, hogy kitisztult már az ő feje felett is az ég, nem lesz olyan keserves, fázós az élete tavasszal. Pedig hát nagyon beborult szegénynek. Husvét hétfőjén talán több pálinkát ivott a rendesnél, bizonyosan bosszantotta az a havas világ — és véletlenül a Körös-parton halt. A szokatlan áprilisi hideg pedig nagyon megviselte a magával tehetetlen embert, úgy találták reggel a kis híd mellett megdermedve. Élt még mikor a szállító kocsira tették, de a kórházba már csak halva került.

* **Elhunyt szerkesztő.** Szomszéd megyének főhelyének középületein gyászlobogó leng, a város egy érdemes szeretett polgárának halálát gyászolják. D o b a y János könyvnyomdatulajdonos, a Békés című hetenként megjelenő lap szerkesztője halt meg. D o b a y János 16 éves kérésztől volt Gyula város polgármestere, s ezen idő alatt, de azelőtt és utána is hét esztendeig sok hasznára volt a városnak. Tudták, érezték ezt Gyula város polgárai, azért jelentek meg olyan nagy számmal tegnap délután 3 órakor a koporsója mellett, hogy elkísérjék a temetőbe a folytonos munkától megtört ember tetemeit. A halálesetről a következő jelentést adta ki a család.

Özv. Dobay Jánosné szül. Szlávay Katalin a saját, valamint gyermekei; Lajos és Ferencz, neje szül. Uferbach Róza és gyermekeik Jenő s Izabella; az elhunyt testvérei: Dobay Teréz és Dobay Sándor, kiterjedt rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják a legjobb férj, szerető apa, nagypapa, testvér és rokon D o b a y János könyvnyomdatulajdonos, a »Békés« szerkesztője, Gyula városa volt polgármesterének f. év és hó 5-én éjjeli 12 órakor munkás élte 63-ik, boldog házasságának 35-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 7-én délután 3 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint a Szent-kereszt temetőben örök nyugalomra tételni; az engesztelő szent-mise-áldozat pedig 1896. évi április hó 13-án reggeli 8 órakor fog a róm. kath. nagytemplomban az Ég urának bemutatni. Gyulán, 1896. április 6-án. Nyugodjék békében!

* **A munkás betegsegélyző-társulat közgyűlése.** A nagyvárad első általános munkás betegsegélyző-társulat hétfőn tartotta évi köz-

gyűlését a »Zöldfa« szálloda nagytermében. A közgyűlésen M u n t y á n Jánost lelkesedéssel ismét elnökké választották, alelnök J ó F e r e n c z lett, S a l F e r e n c z kir. tanácsos, polgármestert pedig diszelnökké választották. A sikerrel és áldásosan működő társulatnak jelenleg 602 tagja van, készpénze 10,047 forint, papírjainak értéke 1475 forint. A gyűlésen a hatóság részéről Kollman Adolf rendőrbiztos volt jelen.

* **Talált leányka.** A Nogáll-utcai szent Vincze intézetben egy 3-4 éves ismeretlen leány van, a ki szüleit nem tudja megnevezni. Hozzá tartozói a rendőrség útján átvehetik.

* **A fia miatt.** Sok keserűséget okozott már K i s s György favágónak a kőműves legény fia S á n d o r. Elég tisztességes keresete van a gyerekeknek, de azért mindig az apja nyakán élösködik, mert a maga pénzét elmulatja, azonkívül sértegeti, bántja is az apját folytonosan. Hétfőn ismét nagyon megbántotta a legény az öreget, a min Kiss György úgy elkeseredett, hogy a kamrában felakasztotta magát. Szerencsére a felesége idejekorán észrevette, a fia pedig levágta. Az értesítés után dr. Altman Jakab orvos és Kolmann Adolf rendőrbiztos azonnal megjelentek a helyszínén, hol sikerült az akasztott embert visszadörzsölni az életbe. A rendőrség először a fiura gyanakodott, hogy az akasztotta fel az apját, de mikor Kiss György az eszméletét visszanyerte, bevallotta, hogy saját maga akart véget vetni életének, mert nagyon bántja a fia viselkedése.

* **Boxheft Ármán,** a »Neues Pester Journal« felelős szerkesztője, tegnap este fél 10 órakor 78 éves korában meghalt. Boxheft Nagy-Szalókon (Szepesmegyében) született 1828. szeptember 16-án. 1848-ban mint önkéntes belépett a 9. zászlóaljhoz. Több csatában vett részt; a világi fegyverletétel mint főhadnagyot érte. Bevonták azután az osztrák seregbe mint közembert. Két évet töltött Olaszországban. Édes atyja által kiváltatván, jogot tanult a pesti egyetemen, de politikai multja folytán nem lévén kilátása rá, hogy ügyvédi diplomát kapjon, a hírlapírói pályára lépett. Eleinte a »Pester Lloyd«-nál, majd az »Ungarischer Lloyd«-nál, végre 1877 óta a »Neues Pester Journal«-nál dolgozott, mely utóbbinak felelős szerkesztője volt.

* **Megmérgezett malacok.** Nagyon rossz napra virradt tegnap Koszta Mari. Hét kis malacát beteg találta, csak sirtak folytonosan, nem akartak enni. Az asszony nem tudta, hogy mi baja lehet az állatoknak, ott őrizte, ott sajnálta őket, mikor egyszerre az egyik felbukott és elnémult. Megijedt, hogy a másik is úgy jár és állatorvost hívott. Az orvos konstataálta, hogy a malacok megvannak mérgezve, Koszta Mari feljelentette az esetet a rendőrségnek és azt panaszolta, hogy a háziasszonyára özv. F e i n g o l d Bernátnéra van gyanúja, mert ő mondotta, hogy minden élő állatot eposzúit a házból, ha a lakók kinem költöznek, a mikor neki tetszik.

* **Halálozások.** S z a b ó Ferencz folyó évi április 7-én, életének 27-ik, házasságának 2-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Hült tetemeit folyó 8-án d. u. 4 órakor helyezik örök nyugalomra Felső-Nagy-Pecze-utca 93-ik számú háztól a zöldkerti sírkertbe. Nagy Imre fiatal kereskedő, Nagy Károly nagyvárad polgár fia, hosszas szenvedés után hétfőn délután Kolozsváron elhunyt.

* **Tizenötezer frank jutalom egy papnak.** Az erkölcsi és politikai tudományok akadémiaja Párisban a 15 ezer franknyi erény-jutalmat nemrégiben Rambaud nevű papnak ítélte oda Lyonban, mert egész életét a szegények, ügyefogyottak és elhagyatottak segélyezésére szentelte. — A nevezett pap, ki most 70 éves, fáradozásán kívül 26 éves korától, több millióra menő örökségét kizárólagosan jótékony célokra fordította és maga a legnagyobb szegénységben él.

* **A löporraktár átvétele.** A löporraktár épületét tegnap vizsgálta meg az építkezések

vizsgálatára és a löporraktár átvételére kiküldött katonai és polgári vegyes bizottság. Az épületet megfelelőnek találták s átvették.

* **A szeszesitalok kimérésének megrendszabályozása.** Nagyváradvárosa a szeszes italok kimérésére vonatkozólag az elmúlt évben szabályrendeletet dolgozott ki. A miniszter azonban nem hagyta jóvá a szabályrendeletet, hanem leküldte némi pótlások eszközzése végett a városhoz.

Uj adóforrások.

Egy polgártárs ideája.

A magyar ember panaszkodik, hogy nagyon szorít az adóprés, a kormány meg azon töri a fejét, hogy még több srófot csinálthasson rája. Maholnap már nemcsak hadmentességi, hanem agglény adót is fizetnek, sőt az sincs kizárva, hogy a hoppon maradt kiasszonyokra kivetnek valamelyes férjmentességi adót.

Ezeknél sokkal czélszerűbb eszméje van azonban egy polgártársunknak, (kinek nevét még nem árulhatjuk el) s akinek nagyon is gyakorlati ideáját valószínűleg rövid idő múlva államosítani fogják. A szenzációs terv egyébként nagyon egyszerű, csak rá kellett jönni. Olyan mint a Kolumbus tojása.

Mindennemű nyilvános látványosságot: esküvőt, temetést, szerelmi drámát, párviadalt, öngyilkosságot, hazafias ünnepélyt, utcai botrányt, városi és megyei közgyűlést, törvényszéki végtárgyalást, árva-gyermekek felruházását, szerenádot, hadastyánfelvonulást s más efféle mulatságos dolgot belépti díj mellett rendeznek. Ama bizonyos polgártárs az újítást már meg is kezdte, mert a leánya lakodalmára csakis 30 krajczáros beléptijegygyel lehetett elmenni.

Természetesen, ha ez az újítás államosítva lenne, akkor egy-két képtári paralízis progressívájának oda se néz a kormány, mert az ellenzék minél jobban támadná, annál több bevétele volna a képviselőházi kasszának. Sőt mindjárt gondoskodnék reklamlakátokról is az államnyomda és minden utcasarkon olvasnák:

Ma! Ma! Ma!

Nagy botrány!

Óriási panama!

Szenzációs leleplezés!

Napirenden öt viczinális, két főispán, három pénzbaró és Carola Czeccillia,

Felemelt helyárok: I. r. üllőhely 2 frt. — II. üllőhely 1 frt. — Állóhely 50 kr.

Miután pedig minden téren érvényesülne az üzleti szeilem, az ujságok is más formában tudósítanának az eseményekről. Így:

— Érdekes látnivaló lesz ma Kelemendusy Valéria kisasszony, a ragyogó szépségű mennyasszony, aki valódi brüsszeli csipkés fehér selyemben járul az anyakönyvvezető elé. (Fentartott hely 3 frt. Állóhely 1 frt.) — Megrendítő családi dráma játszódott le tegnap a Kassza-utca 8. számú házban. Pityókos Gergely napszámos agyonlötte nejét, akit hűtlenségen kapott. Felhívjuk a főkapitány figyelmét a 188. numerust viselő rendőrré, aki az udvar szűk voltára való tekintetből, a törvényesen előírt díjnál magasabb belépő összeget szedett.

A párbajok sem lesznek zártkörű becsületköszörülések. mivel a lapok rendes kritikát irnak a küzdő felekről. Például:

— A parasztbecsület ismert párbaj jelenetében Le Monokle György és Töpörtő Aladár intézték el becsületbeli ügyüket. Mig Le Monokle ur elegáns,

nyugodt vivónak mutatta be magát, addig ellenfelét a nehézkes iskola tanítványának ismertük fel. A közönség inkább udvariasságból, mint elismerésből tapsolt. Tisch Mór dr. utóbbin a legújabb szisztemájú bőrvarró-tanfolyamot mutatta be kellő sikerrel. Fej- és karsebe különben nem veszélyes. A zenei rész és az énekpártik is elég jól sikerültek. (b)

Lapunk egyes számai a következő újságokban kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca.
 Sonnewirth-léle bazárban Fő-utca,
 Kádár és Kiss cégnél Kisbld-fő,
 Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
 Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
 Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
 Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
 M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ²⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴⁵ d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁰ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³⁰ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskó - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Irodalom és művészet.

— **Jézus Krisztus. Didon atya könyve**, mint nagyszerű diszmunca éri meg magyar nyelvű harmadik kiadását. Az ékesszóló szerző gyönyörűen írott műve kiállja a versenyt a szintén francia Dupanloup püspök lángelméjű Krisztus biográfiájával; hogy még a kiesiny magyar olvasóközönség is egymásután új kiadásokat igényel: ez a siker már magában is pére Didon munkájának magas becsét bizonyítja. A francia kormány tudvalevőleg tiltotta Didon atyát a nyilvános szónoklástól; olyan mélyen megrendítette párisi templomi hallgatóságát ez a tüzesejű, tiszta életű pap, oly meggyőzően bizonyította be a mai társadalom és a mai (köztársasági) uralom elerköcs-telenítő, földies gondolkozását, hogy az eszményi világot prédikáló pap egész hatalmassággá nőtt, a kinek kritikájától a világias, frivol felsőbb körök és kormánytagok joggal félhették tekintélyüket. — A dr. Kiss János pápai kamarás és Sulyok István theol. tanár fordította **Jézus Krisztus** a legbuzgóbb vallásosságtól sugallt, éles bonczoló elmétől áthatott mű; valóban egy művelt katolikus családnak sem kellene magát megfosztania birásától, mert a bõrhátal, aranyos és színes nyomatu selyembe kötött 40 forintos nagy diszmunta két forintos havi részletekben is megszerezhetni, ha a megrendelést idejekorán küldik dr. Kiss Jánoshoz, a Szent-István-társulat igazgatójához (Budapest, Királyi Pál-utca 13. szám alatt.) A nagy nedvdrét alakú diszmunta számtalan ékes illusztrációja és egész kiállítása a legelsőrangú hazai diszmunta közé sorozza.

— **A Magyar Gazdaszövetség**, mely Károlyi Sándor gróf elnöklete alatt most szervekedik országszerte, a szövetség eszméinek propagálására **Magyar Gazdák Szemléje** címmel tudvalevőleg folyóiratot ad ki, melyet dr. Bernát István szerkeszt. A revue márcziusi száma most jelent meg. Vezércikkében reá

mutat a külföld agrármozgalmaira, melyekkel szemben roskadozik az u. n. merkantilizmus. Az örökösök csak az agráriusok lehetnek. Ugyanezért szervezkedésre és egyetértő munkára hívja fel a gazdatársadalmat. Egy másik cikk az általános gazdasági válság kérdésével foglalkozik s Magyarországon a buza árhanat-lásának okait, eredményeit és orvoszereit tárgyalja. Foglalkozik a mezőgazdaság helyzetével, az uzsorával, a kivándorlással, a vízszabályozások és tagosítások befolyásával, a bérlő-gazdaság hátrányaival, a külföldi versenynyel. stb. A buza ára című cikk a hanyatló mezőgazdaság érdekében Európa különböző államaiban megindult mozgalmakról számol be. Szilassy Zoltán a gazdasági szakoktatás kérdését tárgyalja s egy gazdasági szakiskola felállítását sürgeti, melynek szükségességét immár a kormány is elismeri. Rubinek Gyula az O. M. G. E. titkárja a kiegyezés gazdasági kérdéseivel, nevezetesen a vámterülettel, a tarifarevizióval, az örleési engedély szabályozásával, a bel-földi vámokkal, a konzulátusi ügygyel, az ipari és kereskedelmi kedvezményekkel, a vám- és kereskedelmi értekezletekkel, az állategészségügyi egyezményekkel s végül a vámszövetség tartalmával foglalkozik, s a szövetségnek 1903-ig, azaz a nemzetközi kereskedelmi szerződések lejártáig való megújítását ajánlja. Ugyanezen álláspontra helyezkedett az O. M. G. E. sa bp. ker. és iparkamara is. A füzet végül ismerteti a német gazdaszövetség idei nagygyűlésének és az osztrák Agrártag lefolyását, a gazdasági irodalom terén legutóbb megjelent műveket, a külföld nevezetesebb közgazdasági eseményeit stb. A Magyar Gazdák Szemléje egész évre 6 frt s megrendelhető a Közlaken.

— **Műkedvelői előadás.** A nagyváradipartestület ifjusága önképző együletének tagjai husvét vasárnapján és hétfőjén adták elő Szigligeti népszimnűvét **»A cigány«**-t. Az előadást Szalóky Elek rendezte és az ügyes, összevágó előadás, a mely műkedvelői előadásoknál ritka, a rendező szakavatott ügyességéről és buzgalomról tanuskodik. A főszerepet Orenics Alajosját szította, ki szép jelét adta alakító képességének. Rózsai nehéz szerepét Tunyogi Vilma játszotta el nagy hatással. Igazi tüzzől pattant menyecske volt Tunyogi Honka, ki Rebeka szerepét adta elő. Nánási Emma, Évi érzélgős szerepében szép énekével aratott tapsokat, a melyekből kijutott Nagy János — (mint Gyuri) és Horváth Sándornak is. Az utóbbi Peti cigány szerepét játszotta és az előforduló nótákat maga adta elő hegedűn. Szabó Károly Márton gazda szerepében nevetette meg a közönséget. Az engesztelhetlen nagybácsi szerepét Sallay Ferencz játszotta el ügyesen, míg Bereczky László a szerelmes hajdut, Tóth Kálmán a földes urat adta elő értelmesen. A közönség az összes szereplőket ki tapsolta és az első felvonás után háromszor hívta ki a rendezőt. Az ének számokat Dobó János kántor kísérte harmoniumon. A közönség mindket este zsufolásig töltötte meg a színházat.

— **Álmomban galambom** . . . Így kezdődik Dankó Pistának, a nótában kifogyhatatlan dalos cigánynak a legújabb népdala, melynek poétikus szövegét is ő írta. A legújabb Dankó-dal sajtóságosan szép szövegét itt közöljük:

Álmomban galambom . . .

Álmomban galambom de szép helyen jártam,
 Rozmaring erdőben szőke kis lányt láttam;
 Vigan szaladt hozzám, szerelmet tanultunk,
 A kis madarakkal versenyre danoltunk.

Irtunk szép dalokat harmatos levélre,
 Isten áldást kértünk egymás szerelmére.
 Rózsalevelekből kápolnát csináltunk,
 Imádságunk után játszottunk, cziczáztunk.

Usztunk is, szólunk is, hattyu lett belőlünk,
 Senki a világon nem tudott felőlünk.
 El is értük rózsám a szép menyországot,
 Szent Péter előttünk süvögelve állott.

Téged, a jó isten, megtett rózsám napnak,
 Én holdvilág lettem, de felhők takarnak . . .
 Azóta galambom megfordult a sorsunk:
 Hiába próbáltam soh'se találkozunk.

Dankó Pista.

Ezredéves kiállítás.

Magyarország katolikus papsága a millénniumi kiállítás alkalmából Budapesten — a templomokban kiváló szivességgel fog találkozni. Gondoskodott róla Vaszary Kolos bibornok, aki legutóbbi körlevelében elrendelte, hogy minden pap, a ki misézni akar, tartozik főpásztorának, vagy rendi előjárójának a budapesti érs. vikárius által láttamozott bizonyítványát előmutatni. Ez a szabály. Kivételesen csak oly idegen papok bocsájthatók oltárhoz, kiket a templom papsága, vagy más hiteles egyén személyesen ismer, vagy a kiknek ajánló-levele a főpásztor, illetve rendfőnök aláírásával együtt ujkéletű s annak hitelességét valaki fölismeri. Bizonyítványal ellátott papot a misézéstől eltiltani nem szabad, s az illetők nem kötelesek előtte való nap jelentkezni. Elég, ha a miszés napján reggel jelentkeznek a plébánosnál vagy helyettesénél. A budapesti plébánosokat felhívja főpásztor, hogy mindennap kellő számú ministransokról gondoskodjanak, a templom szolgaszemélyzetének pedig udvarias magatartást kösssenek szivére. Taláris nélkül azonban senki sem bocsátható oltárhoz. Az idegen papság továbbá mindenütt készen fogja találni a commemorációk helyessége végett a főpásztor s a templom védőszentje nevét táblán kiírva, valamint a parancsolt oratiókat.

REGÉNY-CSARNOK.

Regény a Mars bolygón.

Irta: Laurie André.

6

— De hiszen én önt megértem, ön tehát francziául beszél.

— Az csak úgylátszik.

Próbálja csak meg és mondja utánnam azt, amit önnek mondtam.

— Oh az könnyűlesz, — válaszoltam gyorsan, de hiába erőlködtem. Nem tudtam egy árva szót sem utána mondani, pedig olyan könnyűnek látszott a dolog.

Csodálkozásom folyton növekedett, midőn mindezen dolgokat láttam, de a leánynak hangja, — melylyel a mi földünkön beszélt, határozottan bántott. Minél inkább gyaláznai hallottam a földet, annál inkább megszerettem ezt a vén bolygót az ő előnyeivel és hibáival. Szerettem volna végre már e leánynak olyan dolgot elmondani, a mi a Marson nincsen. De a Marson annyi különös és előttem egészen új dolgokat találtam, hogy lehetetlen volt valami különös dolgot felemlítenem, a melylyel a Mars leányának büszkeségét megtörjem. Elgondolkodtam mindazon, a mit tanultam, de nem találtam semmit, a mit felemlíthettem volna. Végre eszembe jutott különös utazásom a Marsba.

— Bármennyire is ócsárolja földünket, azért mégis csak nagy eredményeket értünk el.

— Nem hiszem. Azt, a mit önök találmányoknak neveznek, mi már évszázadok előtt ismertük.

— De mégis talán vagy olyas valami, a miben mi megelőztük önöket.

— És mi volna az?

— Nos hát nem találja-e nagyszerűnek, hogy én most itt vagyok az önök bolygóján, holott eddig még nem láttunk senkit a Marslakói közül a mi földünkön.

E szavaim hatottak. A büszke leány nem tudott ezekre válaszolni. Ugy látszott, mintha szégyenlené e dolgot.

— Meghajlok ön előtt. Ezt csakugyan még nem tudtuk megtenni. Nem tudtuk még megtörni a Mars vonzó erejét, a mely bennünket elválaszthatlanul ide fűz, — mondotta végre, de

szoborszerű arcán a legesekélyebb változást sem vettem észre.

En ujjongtam örömben, hogy mégis csak sikerült az annyira lenézett földnek becsületét megmenteni. A leány arcáról eltűnt az abántó, gunyos mosoly, de csak egy időre.

Kíváncsiságom felébredt, hogy megtudjam végre, ki ez a gyönyörű leány. Félénken szólítottam meg, mert nem tudtam, hogy a Marson vannak-e az embereknek neveik. O a szokott hidegségével felelt kérdésemre:

— Akobia a nevem.

Tehát tudtam nevét, de feltűnt, hogy így egészen egyedül jár — azaz repül minden kísértő nélkül.

— Nem fél ugy egyedül elhagyni a várost. Nincsenek talán szülei vagy testvérei?

— Oh igen, vannak szüleim. Az atyám most valahol a Mars másik felén tartózkodik, anyám pedig otthon ül. Testvéreim is vannak.

— De miért hagyják így egyedül? Miért nem kíséri valaki? — kérdeztem Akobiától.

Akobia arcán ismét jelentkezett a gunyos mosoly. En elpirultam. Éreztem, hogy ismét valami ostobaságot mondtam.

— Miért kíséren el engem valaki. Nem vagyok-e elég eszes, hogy vezető nélkül is járni tudjak? különben is teljesen szabad vagyok. Tehetek, a mit akarok.

— Mégis nem kell-e engedelmességednek szüleinek? Azután a társadalmi szabályok...

Akobia nevetett, én pedig nem tudtam beszédemet tovább folytatni.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Földalatti villamos.

Budapest, április 7. (Saját tud. távirata.) Az Andrassy-ut alatt épült villamos vasutat ma bemutatták Vörös államiútkárnak, a fő- és székváros előjáróságának — és a sajtó képviselőinek.

Zichy Jenő ajándéka.

Budapest, április 7. (Saját tud. távirata.) Zichy Jenő gróf Wlassics Gyula miniszterhez intézett levelében két nagyjértékű gyűjteményt ajándékoz a nemzeti múzeumnak. A gyűjteményt keleti útja alatt szedte össze Zichy és most saját neve alatt adja át a múzeumnak.

Babó Emil ügye.

Budapest, április 7. (Saj. tud. táv.) Babó Emil az országos kaszinói újabb kártya-affér hőse visszavonta mandátumáról való lemondását. A visszavonásra szegedi barátai biztatták táviratilag. Babó Emil a vád alól tisztázni akarja magát.

Győztes athléták.

Athén, április 7. (Saját tud. távirata.) A most tartott olimpiai versenyeknek magyar-győztesei is vannak: Ugyanis Szokoli és Dani magyar athlétaklubtagok a második díjakat nyerték.

K ö z g a z d a s á g.

Jókai Kertészkönyve. Koszorus költőnk tudvaleg nagy szeretettel mivel svábhgyi szőlőjét, kertjét. Nagy óvatossággal, nagy szellemiséggel kikutatja mindazt, a mi fájnak, szőlőtökének, gyümölcseinek hasznos s épp annyi figyelemmel iparkodik távoltartani, a mi valahogy kárt hozhat mindezekre. Tapasztalásait, amelyeket sok fáradsággal és elég drágán is szerzett, közre adta egy kis füzetben, mely most jelent meg Kertészgazdászati jegyzetek címével. (Megrendelhető 1 koronán. Ideiktatunk egy kis fejezetet, mutatoul, hogyan írja Jókai Mór dr. kertészetet.

A darazsak és dongók.

No hát! Isten segítségével szerencsésen eljutottunk odáig, hogy a szőlők diszlik, megszabadult a levélpénésztől, a firtők duzzadnak, pirkadnak, barnulnak, zsendülnek; közeledik az érés ideje. Most aztán a boldog szőlősgazdának nem kell egyebet tenni, mint a két kezét a zsebébe dugni s várni a szüret közeledtét. . . Dehogy nem kell, dehogy nem kell! Most jön még csak az igazi ellenség. A darazsak és dongók czudar népe.

A mint a szőlő érni kezd, ott van nyomban a kis darázs, meg a nagy darázs tolvajbandája, kísérve a fekete és zöld zománcos dongók seregétől. Ezek ellepik az érni kezdő szőlőfirtöket s úgy ledibézzolják, hogy a szőlőfirtnek nem marad ott csak a csutkaja meg a héja. En ez ellen megpróbáltam először azt a védelmet, hogy minden egyes firtöt beburkolattam finom tül szövettel. Hát ettül a darazsak nem férhettek hozzá. Hanem ez a védrendszer roppant pénzbe kerül: először a tül végszámra meg a napszám; de mind ennél nagyobb baj volt az, hogy ha időközben egy nagy eső támadt, a túltokba kötözött szőlő mind megpenészedett. Ez a módszer nem ér semmit.

Akkor aztán más módszert találtam ki. A darazsfgó tempót. A nagy üvegraktárakban találni, ugy nevezett légyfogó harangokat, amik igen egyszerű stratagémával összefogossák a legyeket. Az ember egy darab mézzel beken papirost toll az üvegharang alá, arra a pákosz állatok rárepülnek, többet ki nem találhatnak belőle, a harangfaláról belepotyognak a szappanvizes vályuba, ott elveszik gonoszetteik jutalmát, belefuladnak. En ilyen üvegharangokat, számszerint ötvenet (áruk 12 frt 50 kr.) rakatok el a szőlőim alá, mikor érni kezdenek.

Minden üvegharang elfog naponként 20—40 darazsat és dongót, ez átlag számítva naponként 1500 ellenség. En ezzel a stratagémával egy szüreti évadban 20 ezer darazsat és dongót öltem rakásra. — Elbujhat mellettem Sámson! aki csak tizezer filiszteust tudott agyonverni egy számarákapocscsal. Az én számarákapocscsom az én szőlőimet évről-évre teljesen megóvja a darazsak pusztításától.

Terménytőzsde.

Budapest, április 7.	
B u z a tavaszra, bácskai	6.99
» tavaszra, északi	7.01
» szeptember-októberre, bácskai	6.71
» szept.-okt.-re északi	6.72
R o z s tavaszra, bácskai	6.34
Rozs tavaszra, északi	6.36
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p e z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.60
» aug.-szept.-re, északi	10.70

Bécs, április 7.	
B u z a tiszai	7.40—7.70
» bánási	7.15—7.55
» bácskai	7.15—7.50
» szokványáru őszre	7.31—7.33
» szokványáru tavaszra	7.11—7.13
R o z s tiszavidéki	6.90—7.10
» szokványáru őszre	6.22—6.23
» szokványáru tavaszra	6.69—6.71
T e n g e r i magyar	4.60—4.70
Z a b, magyar kereskedelmi	6.75—6.85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 7-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	121.80
Magyar koronajárdék	98.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	160.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járdék papírban	100.75
Osztrák járdék ezüstben	100.75
Osztrák járdék aranyban	122.25
Osztrák korona járdék	101.—
Osztrák korona járdék	147.25
1860. osztrák államsorsjegyek	980.—
Osztrák magyar bankrészvény	433.50
Magyar hitelbank részvény	375.—
Osztrák hitelintézeti részvény	350.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	955.—
20 frankos arany (Napoleonador)	58.85
Német birodalmi márka	120.60
London vista	47.82
Páris vista	11.68
20 márkás arany	—

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

3896 5664
1896 1896 számhoz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 3896 és 5664/1896. szám alatt kelt határozata értelmében az 1896. évi április hó 30-ik napján d. e. 10 (tiz) órakor Nagyvárad város tanácstermében a következő ingatlan javadalom, illetve vállalati munkálat fog nyilvános árverés, illetve árlejtés útján bérbe, illetőleg kiadatni.

a) A Felső-Körös gyaloghídon gyakorolható vámszedési jog bérlete, 1896. évi június hó 1-ső napjától számítandó 6 egymásutáni évre, vagyis 1902. évi május hó 31-ik napjáig. Kikiáltási ár 1200 frt 99 kr. évi bérösszeg, ezen kívül az évi adó és illeték fizetési kötelezettség; és a kérdéses javadalomért csakis ezen kikiáltási összegben felül tett ajánlat, illetve ígéret fog figyelembe vétetni. Bánompénz 600 frt 48 kr.

b) Várad-Velenczén építendő tűzörségi laktanya vállalati munkálata; az építésre előirányzott összeg 6497 frt 06 kr.

Árverelni, illetve árlejtési szóval, vagy írásbeli zárt ajánlat beadása mellett lehet.

Köteles árverelő, illetve árlejtő az árverés, illetve árlejtés megkezdése előtt az a) pont alatt kitett 600 frt 48 kr. összeget, a b) pont alatti vállalati munkálatnál pedig az építésre előirányzott összeg 10%-kát az árverelő küldöttségének elnök kezéhez bánompénzül letenni, illetve az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatához, — melyben világosan kifejezendő, hogy ajánlattevő az árverés, illetve árlejtési feltételeket ismeri s azokat magára kötelezőnek elfogadja, — készpénzben vagy megfelelő óvadékképes értékpapírban mellékelni.

Zárt ajánlatok az árverés, illetve az árlejtés megkezdéséig, vagyis 1896. évi április hó 30-ik napjának d. e. 10 órájáig adhatók be; későbbben érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverés, illetve árlejtési feltételek a városi gazdasági ügyosztálynál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelőt, illetve árlejtőt tett ígérete, illetve ajánlata a leütéskor azonnal, Nagyvárad várost azonban csakis a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad, 1896. évi április hó 7-én.

Papp János

tanácsnok,
árverelő küldöttségének elnök.

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték III-ik huzására s o r s j e g y e k

kaphatók a

Biharmegyei Takarékpénztárnál.

Huzás május 12-től 28-ig.

— EGYHAZI NYOMTATVÁNYOK. —

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemü közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemü

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajz-papirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pauza) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, bálí meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb*

Kitünő minőségü

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárazakat.

I r ó n t.

Itatóspapírt és porzót.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalomra van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemü közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemü nyomtatványok: u. m. hirlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olesón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.